

**ZAGRANICZNY OŚRODEK
POLSKIEJ ORGANIZACJI
TURYSTYCZNEJ
W SZTOKHOLMIE
SPRAWOZDANIE
ROK 2020**

Spis treści

1. Trendy społeczno-gospodarcze	3
2. Sytuacja na rynku turystycznym	7
3. Przyjazdy do Polski	15
4. Połączenia	16
5. Popyt na polskie produkty turystyczne	19
6. Analiza wybranych działań	21
7. Analiza zachowań konkurencji	23
8. Mierniki działań promocyjnych	24
9. Współpraca w realizacji działań promocyjnych	26
10. Załączniki	28

1. Trendy społeczno-gospodarcze

1.1 SZWECJA

	2018	2019	2020
PKB w mln SEK (*)	4 833 672	5 020 803	4 951 553
PKB <i>per capita</i> w tys. SEK (*)	471	489	478
Poziom bezrobocia (w %) (*)	6,30	6,90	8,30
Inflacja - CPIF (*) (**)	2,20	1,70	2,00
Kurs PLN / SEK (***)	2,3904	2,4445	2,2166

(*) Źródło: Statistiska Centralbyrån Sverige (<http://www.scb.se>)

(**) CPIF - CPI z oprocentowaniem kredytów hipotecznych na stałym poziomie. Wskaźnik opracowany na prośbę Riksbanken.

(***) Źródło: Riksbanken (www.riksbanken.se)

Największy spośród krajów, na terenie których działa Zagraniczny Ośrodek Polskiej Organizacji Turystycznej w Sztokholmie, liczy obecnie 10 323 857 obywateli (stan na listopad 2019 roku), którzy mieszkają na liczącym niemal 450 000 km² terenie Półwyspu Skandynawskiego. Do największych skupisk ludzkich należą: stolica państwa - Sztokholm (wraz z okolicznymi gminami to ponad 1 500 000 mieszkańców), Göteborg (prawie 500 000) oraz Malmö (niecałe 300 000). Uwarunkowania klimatyczne powodują, że zdecydowanie najślabiej zaludnione są północne rubieże kraju, podczas gdy południe Szwecji jest zbliżone pod względem gęstości zamieszkania do przeciętnego kraju europejskiego.

Od marca 2020 roku, gdy ogłoszono stan pandemii na świecie, rząd szwedzki wprowadził szereg rekomendacji dla mieszkańców, m.in. zalecając nie tylko zachowanie dystansu między osobami obcymi oraz utrzymanie higieny ale również pracę zdalną, unikanie większych skupisk, rezygnację z podróży i korzystania ze środków transportu publicznego. Przestrzeganie tych zaleceń spowodowało ogromne straty w gospodarce kraju, szczególnie w branżach usługowych. Ogólny spadek obrotów w porównaniu z 2019 rokiem wyniósł 3%. Szacuje się, że firmy prowadzące działalność w sektorze kultury i rozrywki straciły 13 miliardów obrotu, tj. 17% w porównaniu z 2019 rokiem a parki rozrywki nawet 80% obrotu. Organizatorzy wyjazdów turystycznych i biura turystycznej utraciły 71% swoich obrotów a linie lotnicze 69% w porównaniu z rokiem 2019. Do najbardziej poszkodowanych przez pandemię należą także firmy prowadzące kina, organizatorzy targów i kongresów, lotniska i usługi powiązane z transportem lotniczym, regularny transport morski oraz organizacje wspierające kulturę. Rząd Szwecji wsparł poszkodowanych kwotą 117 miliardów koron szwedzkich w 2020 roku. Wzrost obrotów zanotowały między innymi usługi kurierskie (aż 87%) oraz handel internetowy.

1.2 NORWEGIA

	2018	2019	2020
PKB w mln NOK (*)	3 553 900	3 568 488	3 408 616
PKB <i>per capita</i> w tys. NOK (*)	665,7	661,5	633,6
Poziom bezrobocia (w %) (*)	3,7	4,0	5,0
Inflacja - CPI (2015 = 100) (*)	108,40	108,0	112,2
Kurs PLN / NOK (**)	2,3128	2,3172	2,2047

(*) Źródło: Statistisk sentralbyrå Norge (<http://www.ssb.no>)

(**) Źródło: Norges Bank (<http://www.norges-bank.no/>)

Nieznacznie mniejsza od Szwecji Norwegia zajmuje prawie 325 000 km² Półwyspu Skandynawskiego, ale zamieszkała jest przez zaledwie 5 391 369 obywateli (dane ze stycznia 2021 roku). Największym miastem jest stolica kraju - Oslo, która w styczniu 2016 roku wraz z przedmieściami liczyła ponad 1,3 miliona mieszkańców. Pozostałe większe aglomeracje znacznie odbiegają rozmiarem od stolicy - w Bergen zamieszkiwało w tym samym czasie zaledwie ponad 275 000 osób, a trzecie w kolejności Stavanger to 200 000 zameldowanych.

Przez większość roku 2020 granice kraju pozostawały zamknięte a na podróżujących mieszkańców Norwegii czekała po powrocie z podróży (niezalecanej przez rząd) obowiązkowa kwarantanna. Również przez cały okres pandemii obowiązywały: praca zdalna, ograniczenia odnośnie do liczby osób przebywających razem w pomieszczeniu, rekomendacje o unikaniu niepotrzebnych podróży, także krajowych, okresy zamknięcia obiektów sportowych, kulturalnych, szkół, punktów gastronomicznych. Jednak te znacznie silniejsze restrykcje wywarły wpływ na gospodarkę kraju w stopniu zbliżonym do skutków rekomendacji obowiązujących w Szwecji, jak stwierdzili analitycy Centralnego Biura Statystyk Norwegii. Rząd przeznaczył łącznie 4,35% swojego Produktu Narodowego Brutto (część lądowa), czyli 131,3 miliarda NOK na wsparcie gospodarstw domowych zagrożonych utratą pracy oraz firm, działających w sposób przyjazny dla środowiska, których byt został znacznie ograniczony przez rozwój pandemii, wsparcie najważniejszych sektorów gospodarki (opieka zdrowotna), pomoc przy ponownym zatrudnianiu uprzednio zwolnionych pracowników, pakiety wsparcia dla „zielonej energii” oraz rozwój edukacji i sportu.

1.3 DANIA

	2018	2019	2020
PKB w mln DKK (*)	2 253 558	2 335 002	2 323 668
PKB <i>per capita</i> w tys. DKK (*)	382,4	398,9	Bd

Poziom bezrobocia (w %) (*)	5,30	3,65	4,66(***)
Inflacja - CPI (2015 = 100) (*)	102,22	103,00	103,43
Kurs PLN / DKK (**)	1,7874	1,7548	1,6327

(*) Źródło: Statbank Danmark (www.statbank.dk)

(**) Źródło: Danmarks Nationalbanken (<https://www.nationalbanken.dk>)

(***) Dane za okres od stycznia do sierpnia 2020

Najmniejszy powierzchniowo kraj obsługiwany przez Zagraniczny Ośrodek Polskiej Organizacji Turystycznej w Sztokholmie, mierzący zaledwie 46 500 km² (pomijając Grenlandię i Wyspy Faroe), zamieszkuje około 5 822 763 mieszkańców, czyli pół miliona więcej niż siedmiokrotnie większą Norwegię. Stolica kraju - Kopenhaga - gromadzi prawie 1 200 000 Duńczyków, niestety następne duże miasto - Aarhus - to zaledwie niecałe 250 000 obywateli. Grenlandię i Wyspy Faroe na stałe zamieszkuje ponad 100 000 osób.

Rząd duński od początku pandemii wprowadził podobne ograniczenia jak Norwegia. I tu miały one mniej więcej podobny wpływ na rozwój gospodarczy Danii jak rekomendacje zalecane w Szwecji. Tu również zamknięto granice kraju dla obcokrajowców i – pomimo obowiązywania kolejnych faz odmrażania gospodarki - przez większą część roku zamknięte były szkoły, publiczne instytucje kulturalne i rozrywkowe a restauracje i bary. Przeznaczono łącznie 117,6 miliarda koron duńskich (5,1% Produktu Krajowego Brutto za 2020 rok) na wsparcie służby zdrowia oraz tych firm, które ucierpiały na skutek trwania pandemii.

1.4 FINLANDIA

	2018	2019	2020
PKB w mln Euro (*)	233 555	269 714	237 467
PKB <i>per capita</i> w Euro (*)	42 365	43 513	42 936
Poziom bezrobocia (w %) (*)	7,40	6,70	7,80
Inflacja - CPI (2015 = 100) (*)	102,20	103,25	103,55
Kurs PLN / Euro (**)	4,3028	4,2567	4,6148

(*) Źródło: Tilastokeskus (<http://www.stat.fi>)

(**) Źródło: NBP (nbp.pl)

Państwo dziewięciokrotnie większe od Danii (338 424 km²) zamieszkuje nieznacznie mniejsza liczba obywateli - 5 527 405 wg stanu na listopad 2019 r. Aglomeracja dużych Helsinek (włącznie z Vantaa i Espoo) to ponad milion mieszkańców a kolejne duże miasta oscylują wokół 100 000 zamieszkujących. Populacja i terytorium, a także gęstość

zaludnienia, porównywalne są z Norwegią. Jednak zupełnie odmienny jest potencjał turystyczny analizowanego kraju.

Charakterystyczną cechą społeczeństwa fińskiego jest jego stosunkowo wysoka homogeniczność. Niesprzyjające warunki klimatyczne, szczególnie na północy kraju, specyfika języka fińskiego oraz stereotypy wyobrażeń o społeczeństwie fińskim są powodem, dla którego zaledwie 6,6 % populacji fińskiej stanowią obywatele urodzeni poza Finlandią. Dla porównania w Szwecji jest to 18,5% społeczeństwa, w Norwegii 15,5%, a w Danii 11,9%. Największą mniejszość narodową Finlandii stanowią Szwedzi a język szwedzki, na równi z fińskim, ma status narodowego. Jednocześnie – częściowo również z racji uwarunkowań historycznych – akcenty szwedzkojęzyczne nie są pozytywnie odbierane. Niestety powoli, szczególnie poza Helsinkami, odchodzi się od obowiązkowych dwujęzycznych tablic informacyjnych, a nauka języka szwedzkiego nie jest już obowiązkowa w szkolnictwie podstawowym.

Finlandia jako pierwsza wśród krajów nordyckich zdiagnozowała przypadek zachorowania na COVID-19 już pod koniec stycznia 2020. W połowie marca 2020 została uchwalona Ustawa o Uprawnieniach Wyjątkowych, na podstawie której zamknięto granice państwa, ograniczono możliwość przemieszczania się oraz nałożono dodatkowe obowiązki na personel medyczny. W marcu stopa bezrobocia wzrosła do 12%. Po stosunkowo krótkim okresie otwarcia granic latem, na jesieni nastąpiły kolejne ograniczenia w tych regionach kraju, gdzie pogorszyła się sytuacja pandemiczna. Rząd przeznaczył dotąd około 3% Produktu Krajowego Brutto za 2020 rok na wsparcie sektora służby zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, kontrole graniczne oraz badania nad wirusem COVID-19, a także obniżenie stawek emerytalnych, granty dla samozatrudnionych, zwiększone zasiłki rodzinne i ubezpieczenie społeczne dla bezrobotnych.

2. Sytuacja na rynku turystycznym

2.1 SZWECJA

2.1.1. Dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego w Szwecji.

Szwedzka Agencja Rozwoju Gospodarczego i Regionalnego (www.tillvaxtverket.se) dysponuje opracowaniem danych statystycznych gospodarki turystycznej za rok 2019, jednak prezentowane w nim wyniki nie dają obrazu szwedzkiej turystyki wyjazdowej. Raporty opierają się w głównej mierze na informacjach, gromadzonych przez Szwedzki Urząd Statystyczny (<http://www.scb.se>), w następujących raportach:

- Tourist Satellite Accounts – zestawienia wydatków w sektorze turystyki;
- dane dotyczące wykorzystania obiektów zakwaterowania zbiorowego;
- dane statystyczne dotyczące wykorzystania portów i marin żeglarskich oraz domów wakacyjnych.
- IBIS – Narodowa Ankieta Graniczna, przeprowadzana wśród cudzoziemców wjeżdżających do Szwecji.

Ponadto ICCA dostarcza informacje, dotyczące turystyki sektora MICE.

Również baza Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>) – prezentuje najnowsze dane z 2019 roku.

2.1.2 Wpływ pandemii na gospodarkę turystyczną Szwecji.

Jak wspomniano wcześniej, w Szwecji zamiast klasycznych ograniczeń w życiu obywateli, zastosowano rekomendacje, których ilość systematycznie się zwiększała. Od połowy marca wprowadzono następujące obostrzenia: utrzymanie dystansu między obcymi osobami do 1,5-2 metrów, zalecenia częstego mycia lub dezynfekcji rąk. Ograniczono ilość osób przebywających w jednym pomieszczeniu początkowo do 500 a następnie do 50 osób i wreszcie do 8 osób, zalecono pracę zdalną wszędzie tam, gdzie jest to możliwe oraz unikanie korzystania ze środków transportu publicznego. Gimnazja i szkoły dla dorosłych przeszły na naukę zdalną, ale szkoły podstawowe i przedszkola działały w zwykłym trybie. Początkowo restauracje musiały serwować dania do rzadziej rozstawionych stolików, pod koniec roku wprowadzono ograniczenia w liczbie osób przy stoliku (max 4) i zakaz serwowania alkoholu po godz. 22:00. Rekomendowane obywatelom ograniczenia oznaczały dla wielu instytucji konieczność znacznego zredukowania działalności lub jej zamknięcia - przestały działać kina, muzea i inne ośrodki życia kulturalnego. Granice zostały zamknięte dla przyjezdnych z krajów spoza EU do końca 2020 roku a Ministerstwo Spraw Zagranicznych długo odradzało niepotrzebne podróże zarówno w kraju jak i zagranicą. Granice wewnętrzne nie zostały zamknięte. Linie lotnicze początkowo zawiesiły połączenia, niektóre do połowy czerwca 2020. Lotniska, branża hotelarska i gastronomiczna znacznie ograniczyły zatrudnienie, zamykając część obiektów bądź limitując czas pracy. W połowie maja 2020 zniesiono rekomendacje odnośnie unikania niepotrzebnych podróży w stosunku do wyjazdów krajowych nie dalej niż 2 godziny od miejsca zamieszkania, a od połowy czerwca zniesione są wszelkie ograniczenia odnośnie podróży po Szwecji. Wyjazdy zagraniczne o charakterze wypoczynkowym do wybranych 10 krajów Unii Europejskiej były możliwe od 30 czerwca 2020. Polska trafiła na listę dozwolonych krajów już 15 lipca 2020, niestety decyzją rządu polskiego do 18 sierpnia obowiązywał zakaz bezpośrednich lotów między naszym krajem a Królestwem Szwecji. Na koniec 2020 roku

można było podróżować ze Szwecji do wszystkich krajów UE (za wyjątkiem Wielkiej Brytanii) natomiast nie rekomendowano wyjazdów poza ten obszar.

Pomimo otwartych granic wewnątrzunijnych i cofnięcia rekomendacji o unikaniu niepotrzebnych podróży, jeszcze przed rozpoczęciem sezonu letniego turystyka w Szwecji ograniczyła się znacząco do podróży krajowych, szczególnie popularne były usługi campingów i wynajem domków letniskowych. Także hotele położone w typowych miejscowościach wypoczynkowych oraz w otoczeniu natury zyskały zainteresowanie mieszkańców Szwecji. Część odkrywała nieznane dotąd atrakcje w pobliżu miejsca zamieszkania. Decyzje o pierwszych wyjazdach zagranicznych wynikały głównie z chęci wykorzystania wykupionych wcześniej imprez turystycznych, z których nie można było skorzystać w pierwszym okresie trwania pandemii. Ze względu na jedno z najbardziej liberalnych podejść do sytuacji pandemicznej przez Szwecję, niektóre kraje w grupie Schengen zamknęły swoje granice dla jej mieszkańców a znacząca część wymagała odbycia kwarantanny lub przedłożenia negatywnego wyniku testu na obecność COVID-19. Informacje płynące z kurortów nad Morzem Śródziemnym, dokąd trafili pierwsi szwedzcy turyści, także nie były zachęcające. Otwarta tylko niewielka część hoteli, punktów gastronomicznych i obiektów kulturalnych nie była wystarczająco atrakcyjna, by narażać się na trudy podróżowania w czasach pandemii.

Badania przeprowadzone przez YouGov na zlecenie ANTOR Sweden w okresie 17-22 czerwca 2020 na próbie 1 023 dorosłych mieszkańców Szwecji potwierdzają powyższe twierdzenia. Prawie połowa ankietowanych postanowiła dostosować swoje plany urlopowe do nowej sytuacji i albo pozostać w Szwecji albo wręcz w domu. Jedynie 4 na 10 Szwedów brało pod uwagę możliwość podróży za granicę jeszcze w 2020 roku, a wśród nich aż 78% deklaroowało wyjazd w obrębie Europy. 67% było skłonne skorzystać w tym przypadku z usług lotniczych, jedynie 15% planowało pojechać własnym samochodem. Preferowanym miejscem zakwaterowania był dla ponad 57% hotel, a jedynie 7% brało pod uwagę apartamenty. Dla 60% ankietowanych ciekawszy był ewentualny wyjazd indywidualny niż imprezy charterowe czy grupowe, 30% chętnie odpoczęłaby na plaży i tyleż samo skorzystałoby z oferty kulturalnej podczas wyjazdu weekendowego do jednego z europejskich miast. Warto również wspomnieć, że znaczna część mieszkańców Szwecji (aż 64%) zdecydowana była sama sama rezerwować poszczególne usługi turystyczne – tylko 6% respondentów ankiety gotowe było udać się w tym celu do biura podróży. W czerwcu 2020 aż 4 Szwedów na 10 uważało, że w przyszłości będą podróżować mniej, niż przed pandemią, a tylko 1 na 20 uważał, że wyjazdów turystycznych będzie więcej.

Wsparciem dla większości firm poszkodowanych przez rozwój pandemii COVID-19 były w 2020 roku dodatkowe środki pozwalające na wypłatę wynagrodzenia pracownikom przy jednoczesnym zmniejszeniu czasu ich pracy nawet do 20% etatu, częściowa redukcja zobowiązań wynikających z ubezpieczenia społecznego, wypłata zasiłku chorobowego osobom prowadzącym działalność gospodarczą, a także dopłaty do czynszów i granty dla firm zagrożonych upadłością. Środki publiczne zostały także przeznaczone na wsparcie takich firm należących do państwa jak lotniska i linie lotnicze SAS. Biura podróży, hotele i linie lotnicze, które stanęły w obliczu konieczności zwrotów wpłaconych zaliczek klientom, pozostały bez realnej pomocy. 24 kwietnia wprowadzono przedłużenie terminu wypłat z 14 dni do 3 miesięcy. W czerwcu 2020 tutejszy urząd ochrony konsumenta zdecydował o konieczności zwrotu gotówki – vouchery w zamian

za niezrealizowane usługi turystyczne mogły być wydawane po uzyskaniu pisemnej zgody klienta.

2.2 NORWEGIA

2.2.1 Dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego w Norwegii.

Dane zestawione w oparciu o badania Norweskiego Centralnego Biura Statystycznego (<http://www.ssb.no>):

	2018	2019	2020 (porównanie z 2019)
Liczba wyjazdów z co najmniej 1 noclegiem (w tys.)	27 080	23 580	18 270 (-22,52%)
Liczba wyjazdów krajowych z co najmniej jednym noclegiem (w tys.)	18 950	14 710	16 580 (+12,71%)
Liczba krótkich wyjazdów krajowych 1+ nocy w celach turystycznych (w tys.)	11 800	8 080	10 160 (+25,74%)
Liczba długich wyjazdów krajowych 1+ nocy w celach turystycznych (w tys.)	3 860	3 000	4 470 (+49,00%)
Liczba wyjazdów krajowych 1+ nocy w celach służbowych (w tys.)	3 280	3 620	1 940 (-46,41%)
Liczba wyjazdów zagranicznych z co najmniej 1 noclegiem (w tys.)	8 110	8 890	1 690 (-80,99%)
Liczba wyjazdów zagranicznych 1+ nocy w celach turystycznych (w tys.)	6 550	7 410	1 380 (-81,38%)
Liczba wyjazdów zagranicznych 1+ nocy w celach służbowych / biznesowych (w tys.)	1 580	1 480	320 (-78,38%)

W Norwegii dane statystyczne za rok 2020 pokazują, że był to rok turystyki krajowej. Ogólny spadek liczby podróży wyniósł ponad 22%, ale największe zmiany odnotowano w statystyce podróży zagranicznych – ponad minus 80% wartości z roku 2019. Natomiast liczba weekendowych wyjazdów krajowych wróciła prawie do poziomu z roku 2018, a dłuższych urlopów w kraju zaplanowano prawie 50% więcej niż w 2019 roku.

2.2.2 Wpływ pandemii na gospodarkę turystyczną Norwegii.

Zasadniczymi utrudnieniami w rozwoju gospodarki turystycznej w czasie pandemii COVID-19 w Norwegii było zamknięcie granic przez większą część roku 2020 oraz 14-dniowa obowiązkowa kwarantanna po powrocie z zagranicy. W pierwszym, wiosennym okresie rozwoju choroby znacznie ograniczono możliwość przemieszczania się mieszkańców we własnym kraju, nakazując pracę zdalną, limitując możliwość wyjścia z domu tylko w ważnych sprawach i liczbę osób, w gronie których można się spotkać. Koniec kwietnia przyniósł luzowanie ograniczeń związanych z przemieszczaniem się po kraju ale wyłącznie do własnych domków letniskowych. Miesiąc później wolno już było podróżować po Norwegii bez ograniczeń, lecz na początku lata obowiązywała nadal rekomendacja o unikaniu niepotrzebnych podróży zagranicznych. 15 czerwca 2020 przywrócono ruch turystyczny między Norwegią, a Danią, z ograniczeniami odnośnie długości pobytu w kraju Andersena i jego stolicy. 10 lipca opublikowano po raz pierwszy listę 10 krajów, do których zniesiono rekomendacje o unikaniu niepotrzebnych podróży i obowiązek kwarantanny po powrocie – w ich gronie znalazła się Polska. Listę odświeżano co tydzień. 18 sierpnia 2020 nasz kraj, ze względu na rosnącą liczbę zachorowań na COVID-19, ponownie trafił do strefy czerwonej, z której powrót wiązał się z 10-dniową kwarantanną. Od 1 października obowiązek kwarantanny objął już niemal wszystkich przyjezdnych do Norwegii i ta sytuacja utrzymała się do końca 2020 roku.

Wsparcie branży turystycznej w Norwegii oparło się głównie na próbach rozwiązania problemu zwrotu kwot wpłaconych przez klientów na poczet imprez, które zostały odwołane ze względu na rozwój pandemii COVID-19. Decyzjami rządu norweskiego zmniejszono limity gwarancji turystycznych dla organizatorów wyjazdów turystycznych, a środki Funduszu Gwarancji Podróżnych zostały zwiększone, by zabezpieczyć interesy klientów na wypadek upadłości organizatorów. Przedłużono okres realizacji zwrotów wpłat z 14 dni do 3 miesięcy, a w maju zaproponowano otwarcie dla biur w ramach rzeczonoego Funduszu, specjalnej linii kredytowej, administrowanej przez Innovation Norge, do wysokości 80% zobowiązań wynikających z anulacji imprez turystycznych w okresie między 14 marca a 14 czerwca 2020 roku. Okres spłaty zobowiązań ustalono na 6 lat. Miesiąc później linia kredytowa została przekształcona w rodzaj zapomogi, ale w dużo mniejszej kwocie i tylko dla biur podróży o mniejszych obrotach. Do końca 2020 roku zniesiono także podatek od podróży lotniczych i utrzymano niską 6% stawkę podatku VAT od usług turystycznych i kulturalnych.

2.3 DANIA

2.3.1 Dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego w Danii.

StatBank Denmark (www.statbank.dk) dysponuje niestety bardzo wąskim zakresem danych statystycznych odnośnie turystyki wyjazdowej Duńczyków. Dane te – w układzie procentowym – wskazują na najbardziej atrakcyjne kierunki podróży oraz analizują popularne rodzaje zakwaterowania. Brakuje też informacji dotyczących liczby wyjazdów, noclegów czy innych, interesujących nas wskaźników. Na dziś ostatnie publikowane dane dotyczą podróży, które miały miejsce w 2019 roku. Ponadto w 2017 roku wprowadzono nowy wzór ankiety badawczej, wykorzystany częściowo w 2018 roku, więc dane z lat 2018 i 2019 nie są porównywalne.

2.3.2 Wpływ pandemii na gospodarkę turystyczną Danii.

Jak wspomniano wcześniej, podobnie jak w Norwegii, rząd duński wprowadził szereg obostrzeń dla swoich obywateli w okresie rozwoju pandemii. Najważniejszym było oczywiście zamknięcie granic, które trwało do 15 czerwca i związana z nim obowiązkowa kwarantanna dla powracających z zagranicy Duńczyków. W drugiej połowie czerwca umożliwiono wjazd mieszkańcom Niemiec, Islandii i Norwegii pod warunkiem posiadania rezerwacji hotelowej na minimum 6 nocy poza Kopenhagą, którą można było odwiedzić jedynie w ramach jednodniowej wycieczki. Duńczycy mogli wybrać się do innych krajów UE, jednak powrót z nich wiązał się z obowiązkową kwarantanną. Wymóg ten zniesiono na koniec czerwca. Lista krajów nieobarczonych koniecznością samoizolacji była aktualizowana co tydzień, w każdy czwartek. Polska od początku luzowania obostrzeń znajdowała się na niej do 26 października 2020, gdy ponownie dane statystyczne dotyczące zachorowań poważnie wzrosły. Lista nadal aktualizowana jest w trybie cotygodniowym, a Polska wciąż należy do grupy krajów „pomarańczowych”, z których wjazd jest możliwy pod warunkiem posiadania ważnego powodu wizyty oraz negatywnego wyniku testu na COVID-19, wykonanego nie później niż 48 godzin przed wjazdem. Duńczykom nie rekomenduje się obecnie żadnych wyjazdów zagranicznych, a powrót do kraju wiąże się z koniecznością odbycia 10-dniowej kwarantanny i wykonania testu na obecność wirusa.

Rząd duński starał się wspierać branżę turystyczną poprzez uruchomienie częściowej refundacji zwrotów należnych klientom za niezrealizowane z powodu pandemii COVID-19 wyjazdy z Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego. Niestety refundacja dotyczyła tylko imprez zaplanowanych między 13 marca a 13 kwietnia 2020 roku, niezrefundowanych przez podwykonawców i stanowiła wspólny dług całej branży turystycznej, z 6-letnim terminem spłaty. Ponadto częściowo refundowane były koszty utrzymania pracowników w firmach szczególnie dotkniętych rozwojem pandemii i związanymi z tym obostrzeniami. Jednak wg ankiety przeprowadzonej przez Danmarks Rejsebureau Forening, duńskiego odpowiednika Polskiej Izby Turystyki, w okresie między 1 lutego a 30 września 2020 aż 44% pracowników branży turystycznej straciło zatrudnienie. Skandynawskie Linie Lotnicze SAS otrzymały dotację od duńskiego rządu.

Pomimo względnie otwartych granic w okresie letnim i jesiennym znacząca liczba Duńczyków wybrała własny kraj jako główny cel wyjazdów urlopowych. Zachęcała ich do tego prowadzona w maju intensywna kampania promocyjna Visit Denmark i Danske Destinationer, na którą przeznaczono aż 21 milionów koron duńskich, uzyskanych od Rady Promocji Biznesowej i grupy największych graczy w branży turystycznej. Motywem przewodnim kampanii było hasło „Znacznie więcej niż tylko Dania”, odnoszące się do zwyczajowego, nieco nonszalanckiego podejścia obywateli do swojego kraju. Komentowany był udział finansowy Visit Denmark w tym projekcie (w wysokości 2,5 miliona DKK), która zwykle swoje środki inwestuje w rozwój turystyki przyjazdowej. 7 milionów DKK od regionalnych organizacji zebrano w rekordowo krótkim czasie 4 dni.

2.4 FINLANDIA

2.4.1 Dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego w Finlandii.

W Finlandii dane statystyczne opracowuje zwykle Fiński Urząd Statystyczny (Tilastokeskus, www.stat.fi). Niestety od 23 lipca 2019 roku zaprzestano publikacji aktualnych informacji ze względu na zmiany w metodologii zbierania danych. Publikacja

nowych, szczegółowych informacji statystycznych została zawieszona na czas nieokreślony.

Z najnowszego raportu zamieszczonego na stronie Fińskiego Urzędu wynika, że Finowie spędzili swoje urlopy w 2020 roku we własnych domkach letniskowych w kraju, realizując jedynie 2,3 miliona wyjazdów za granicę. Jest to drastyczna zmiana w porównaniu do 2019 roku, gdy odnotowano aż 21,4 miliona wyjazdów zagranicznych.

2.4.2 Wpływ pandemii na gospodarkę turystyczną Finlandii.

Podobnie jak w przypadku dwóch poprzednich krajów nordyckich, także Finlandia wprowadziła zamknięcie granic, jako jedno z narzędzi walki z pandemią COVID-19. Otwarto je 23 czerwca 2020, ogłaszając jednocześnie listę krajów o podobnym do fińskiego stopniu rozwoju choroby, do których podróże o charakterze turystycznym nie wiązała się z koniecznością odbycia po powrocie 10-dniowej kwarantanny. W stosunku do pozostałych krajów obowiązywała cały czas rekomendacja o unikaniu niepotrzebnych podróży. Niestety podróże do Polski były polecane rekordowo krótko - między 19 września, a 5 października 2020 roku.

Branża turystyczna nie otrzymała szczególnego wsparcia ze strony rządu fińskiego, który nie zatwierdził żadnej formy pomocy przy zwrotach wpłat tym klientom, których wyjazdy zagraniczne zostały anulowane na skutek wybuchu pandemii i obostrzeń z tym związanych. Jediną pomocą w tym zakresie była akceptacja voucherów jako formy zwrotów przez lokalną organizację ochrony praw konsumenta. Biura podróży i obiekty hotelarskie skorzystały za to z możliwości urlopowania swoich pracowników, niektóre aż do 80% stanu ich zatrudnienia.

2. 5 Nastroje na rynkach turystycznych krajów nordyckich w 2020 roku

Jesienią 2020 Related PR, firma specjalizująca się w reprezentacji destynacji turystycznych na rynkach nordyckich, zrealizowała badanie ankietowe na próbie 1 200 respondentów z każdego z analizowanych przez nas krajów. Ankietowani reprezentowali przekrój demograficzny destynacji i opowiedzieli zarówno o swoich doświadczeniach turystycznych sprzed wybuchu pandemii jak i planach na przyszłość. Wyniki badań zostały umieszczone na specjalnie przygotowanej platformie Travellyze, która poprzez analizę prawie 6 milionów danych pozwala zbudować dość precyzyjny profil potencjalnego odwiedzającego daną destynację.

Dzięki analizie Travellyze wiemy dziś, że:

- Najwyższe dochody osiągają gospodarstwa domowe w Norwegii – aż 69 901 Euro, kolejni są Duńczycy – 68 210 Euro, Szwedzi – 51 255 Euro i Finowie – 49 082 Euro rocznie;
- Kraje nordyckie starzeją się – 49,35% Nordyków jest powyżej 50-tego roku życia;
- 26% społeczeństwa nordyckiego to rodziny z dziećmi;
- Średnio ponad 37% ma wykształcenie zawodowe – aż 44% Duńczyków i tylko 30% Szwedów;
- Średni budżet przeznaczany rocznie na podróże przez nordyckie gospodarstwo domowe to 5 180,87 Euro. Dotąd kwota budżetu Norwegów była zwykle najwyższa wśród sąsiadów, w 2020 roku miejsce to zajęli Szwedzi.

- W 2021 roku 47,64% Nordyków planuje wydać tę samą kwotę na podróże co w 2020. Jednak aż 36,61% Szwedów zakłada mniejsze wydatki w tej kategorii zakupów, podczas gdy odsetek Duńczyków, Norwegów i Finów wynosi aż dziesięć punktów procentowych mniej. Ponad 8% Duńczyków planuje wręcz wydać więcej środków, co może się wiązać z koniecznością pozostania w kraju podczas wakacji letnich;
- W 2021 roku aż 48,41% mieszkańców Danii nie planuje krótkich wyjazdów weekendowych zagranicą, a prawie 40% nie wyjedzie z kraju także na dłuższe wakacje. Również 47% Norwegów i Szwedów nie planuje weekendów za granicą, a 45% nie wyjedzie na dłuższy urlop poza swój kraj w 2021 roku. Finowie, choć bardziej skłonni do krótkich wypadów za granicę (57,06% rozważa taką ewentualność) to 48,91% spędzi letnie wakacje w Finlandii;
- Travellyze daje także wgląd w plany Nordyków odnośnie podróżowania w ciągu najbliższych dwóch lat. Aż 24,8% uważa, że będzie częściej zwiedzać własny kraj, podczas gdy prawie 50% sądzi, że rzadziej wyjedzie do innych destynacji na świecie. Wyjątek stanowią kraje sąsiadujące – tylko 37% Nordyków twierdzi, że będzie wyjeżdżać tam rzadziej, niż przed nastaniem pandemii COVID-19. Dla 1/4 turystów nordyckich dużo ważniejsze niż wcześniej będzie specjalne ubezpieczenie turystyczne, chroniące przed rezygnacją z podróży i skutkami zachorowania, a także podróż własnym samochodem. Średnio 34,03% Nordyków nie wyjedzie zagranicę dopóki nie zaszczepi się przeciwko COVID-19 (aż 42% Norwegów jest tego zdania).
- Aż 74,53% mieszkańców krajów nordyckich nie skorzysta z bardzo atrakcyjnej oferty wyjazdu zagranicznego gdy obowiązują rządowe rekomendacje o unikaniu niepotrzebnych podróży, a w Norwegii dotyczy to nawet 80,96% społeczeństwa;
- Formy zakwaterowania w podróżach po ustaniu pandemii: przeważają hotele w mieście (44,88%, chętniej Finowie niż Szwedzi) i wynajmowane domy letniskowe (43,48%, chętniej Norwegowie niż Finowie). Najmniejszym powodzeniem cieszą się hotele butikowe i glamping. Zastanawia stosunkowo niski odsetek Nordyków zainteresowanych pobytem na kempingach – tylko 11% Finów, 15% Norwegów i Duńczyków oraz 17% Szwedów wskazało tę formę wypoczynku jako preferowaną.
- Najczęściej wybierane formy wakacyjne po ustaniu pandemii to wypoczynek na plaży (prawie 57% Nordyków, najwięcej Norwegów, najmniej Duńczyków), relaks czyli słynne duńskie *hygge* (46,32%), a niemal tyle samo preferuje podróż do dużego miasta (najwięcej Norwegów, najmniej Finów).
- Wybrany sposób rezerwacji podróży potwierdza już wcześniejsze informacje – tylko 11,72% Nordyków (6,11% Norwegów i 17,86% Duńczyków) zrobi to przy pomocy agenta turystycznego osobiście lub telefonicznie.
- Głównym źródłem inspiracji pozostają nadal znajomi i przyjaciele (ponad 50%) oraz przeszukiwarki typu Google (37%) i opinie możliwe do znalezienia online (prawie 25%).
- Najważniejsze dla Nordyków przy wyborze destynacji są:

Szwecja	Norwegia	Dania	Finlandia
Bezpieczeństwo i niski poziom przestępczości	Bezpieczeństwo i niski poziom przestępczości	Kontakt z naturą	Bezpieczeństwo i niski poziom przestępczości
Kontakt z naturą	Kontakt z naturą	Bezpieczeństwo i niski poziom przestępczości	Kontakt z naturą

Miejsce przyjazne dzieciom	Miejsce przyjazne dzieciom	Poznanawanie nowych ludzi	Miejsce przyjazne dzieciom
Miejsce przyjazne osobom z grupy LGBT	Bezpośrednie połączenia lotnicze	Niski poziom cen	Bezpośrednie połączenia lotnicze
Niski poziom cen	Niski poziom cen	Bezpośrednie połączenia lotnicze	Niski poziom cen
Bezpośrednie połączenia lotnicze	Wypoczynek na plaży	Łatwy dostęp do opieki medycznej	Poznanawanie nowych ludzi
Łatwy dostęp do opieki medycznej	Miejsce przyjazne osobom z grupy LGBT	Interakcja z lokalnymi mieszkańcami	Wypoczynek na plaży

- Najmniej istotne dla Nordyków przy wyborze destynacji są:

Szwecja	Norwegia	Dania	Finlandia
Wyjazdy do dużych miast	Wyjazdy do dużych miast	Przestrzeganie standardów sanitarnych	Oferta zwiedzania zabytków historycznych
Oferta zwiedzania zabytków historycznych	Oferta zwiedzania zabytków historycznych	Wyjazdy do dużych miast	Przestrzeganie standardów sanitarnych
Oferta wyjazdów kulinarnych	Dojazd własnym samochodem	Oferta zwiedzania zabytków historycznych	Kursy językowe, kulinarne itp
Kompensacja wpływów turystyki na środowisko	Wizyta w parku rozrywki	Spa & wellness	Nowe doświadczenia i przeżycia
Przestrzeganie standardów sanitarnych	Oferta wyjazdów kulinarnych	Produkty turystyki kulinarnej	Spa & wellness

Przeгляд wyników badań z pewnością pozwoli na dostosowanie komunikacji promocyjnej do zainteresowań rynkowych w 2021 roku.

3. Przyjazdy do Polski

Dane statystyczne przyjazdów do Polski z krajów działania ZOPOT Sztokholm

Niestety, jak wskazuje wcześniejszy rozdział, nie mamy dostępu lokalnych danych statystycznych, które pozwoliłyby określić wielkość ruchu przyjazdowego do Polski z krajów działania. Podobny problem dotyczy oczywiście struktury tego ruchu.

Dlatego przedstawiamy dane dostępne z krajowych źródeł danych statystycznych:

Kraj	2018		2019		2020		Zmiana 2020/2019	
	Liczba korzystających (*)	Liczba udzielonych noclegów (**)	Liczba korzystających (*)	Liczba udzielonych noclegów (**)	Liczba korzystających (*)	Liczba udzielonych noclegów (**)	Liczba korzystających (*)	Liczba udzielonych noclegów (**)
Dania	94 687	226 170	101 652	245 624	31 327	76 322	-69,2%	-68,9%
Finlandia	77 935	173 983	91 714	215 022	14 166	30 360	-84,6%	-85,9%
Norwegia	183 507	470 922	185 483	481 426	31 356	79 350	-83,1%	-83,5%
Szwecja	200 548	471 387	191 215	445 048	39 335	85 127	-79,4%	-80,9%
RAZEM	556 677	1 342 462	570 064	1 387 120	116 184	271 159	-79,62 %	-80,45 %

Źródło: badanie GUS

(*) Korzystający z rejestrowanej bazy noclegowej GUS wg kraju zamieszkania

(**) Noclegi udzielone korzystającym z rejestrowanej bazy noclegowej GUS wg kraju zamieszkania.

Biorąc pod uwagę ograniczenia w podróżowaniu, dość szczegółowo scharakteryzowane we wcześniejszych częściach sprawozdania, trudno jest opisać bliżej szczegóły dotyczące podróży do Polski w 2020 roku. Ponieważ dane oparte są o kraj zamieszkania podróżnego korzystającego z polskiej bazy noclegowej można jedynie założyć, że odwiedziny w Polsce raczej wiązały się z powodami innymi niż turystyczne, a osoby podróżujące były silnie związane z naszym krajem.

4. Połączenia

4.1 SZWECJA

Przed wybuchem pandemii Szwecja była doskonale skomunikowana z Polską. Nasz narodowy przewoźnik oferował jedno do dwóch połączeń dziennie między Warszawą a Sztokholmem i Göteborgiem. Skandynawskie Linie Lotnicze SAS planowały otworzyć trasę Sztokholm – Warszawa wiosną 2020, jako uzupełnienie istniejących linii do Gdańska i Krakowa. Z podsztokholmskiego lotniska Skavsta można było skorzystać z oferty niskobudżetowego WizzAir lecąc do Gdańska, Warszawy (lotnisko im. F. Chopina), Katowic, Wrocławia i Krakowa lub Ryan Air do Warszawy (lotnisko w Modlinie), Krakowa, Poznania i Gdańska. Obaj przewoźnicy obsługiwali także siatkę połączeń do Polski z Göteborga (Warszawa, Gdańsk, Katowice, Kraków) oraz z Malmö (Gdańsk, Katowice, Warszawa, Kraków). Ponadto można było polecieć z Växjö (Småland) do Gdańska.

Niestety od marca 2020 wszystkie te połączenia zostały zamknięte. PLL LOT wykonał kilka lotów specjalnych, by zabrać tych obywateli polskich, którzy chcieli powrócić do kraju.

Pierwsze regularne połączenia lotnicze zostały wznowione dopiero 12 sierpnia 2020, gdy polski rząd otworzył przestrzeń lotniczą dla samolotów ze Szwecji. Pierwszym przewoźnikiem, który skorzystał z tej okazji był WizzAir z ofertą lotów do Warszawy i Gdańska, Krakowa i Katowic. PLL LOT zaplanował pierwsze regularne połączenie Sztokholm – Warszawa na 31 sierpnia 2020. Do końca roku przewoźnicy działali bardzo nieregularnie, często zmieniając siatki połączeń i ich grafiki. Wiele rejsów zostało odwołanych i trudno było planować podróże z wyprzedzeniem.

Alternatywą dla ruchu lotniczego były, działające regularnie w okresie pandemii, połączenia promowe. Były to:

- Polska Żegluga Bałtycka Polferries, która obsługiwała zarówno południe Szwecji jak i jej centrum. Ystad-Świnoujście łączyły trzy promy dziennie natomiast Nynäshamn-Gdańsk, po wprowadzeniu na linię leasingowanej jednostki Nova Star, kursował codziennie, w niskim sezonie poza niedzielą; Unity Line – codzienne połączenie na trasie Ystad-Świnoujście;
- Stena Line – codzienne dwa połączenia na trasie Karlskrona-Gdynia, w sezonie letnim uruchomiono dodatkowy prom, przeznaczony na obsługę cargo, ale ze względu na zwiększone zainteresowanie obsługiwał on także pasażerów;
- TT Line – codziennie dwa połączenia na trasie Trelleborg-Świnoujście.

Połączenia autobusowe, funkcjonujące całkiem sprawnie w 2019 roku, również zawiesiły swoje działanie na skutek wprowadzenia obostrzeń związanych z pandemią COVID-19.

4.2 NORWEGIA

Norwegia, dotąd najlepiej skomunikowana lotniczo z Polską, oferująca ponad 50 bezpośrednich połączeń tygodniowo z Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Haugesund, Ålesund, Bodo i Tromsø – do wszystkich większych aglomeracji miejskich w naszym kraju, z dniem zamknięcia granic straciła wszystkie trasy. Zagraniczny Ośrodek Polskiej Organizacji Turystycznej w Sztokholmie planował dużą kampanię promocyjną w związku z mającymi się otworzyć nowymi połączeniami linii Norwegian Air wiosną 2020 roku, jednak i do tego nie doszło. Na okres pierwszych 2 miesięcy trwania pandemii zamknięto 9 lotnisk należących do państwa, a wspomniany Norwegian Air do dziś boryka się z poważnymi problemami finansowymi.

PLL LOT wykonał również kilka lotów specjalnych dla polskich obywateli, chcących wrócić do kraju a regularne połączenia Oslo – Warszawa rozpoczęto realizować od 2 lipca 2020.

Również WizzAir przywrócił regularne połączenia z większości dużych miast w Norwegii, ale tylko do wybranych 1-2 destynacji w Polsce. Niestety, podobnie jak w Szwecji, siatki i grafiki połączeń lotniczych były bardzo niestabilne do końca 2020 roku.

Połączenia autobusowe dziewięciu polskich przewoźników zostały zawieszona na czas trwania pandemii.

4.3 DANIA

Przed nastaniem pandemii Polskę i Danię łączyły przede wszystkim Polskie Linie Lotnicze LOT, latając dwa razy dziennie z Kopenhagi i raz dziennie z Jutlandii (Billund) do Warszawy. Ponadto Skandynawskie Linie Lotnicze nadal obsługiwały trasy ze stolicy Danii do Warszawy, Gdańska, Poznania, Wrocławia i Krakowa, a Norwegian Air oferował loty do Krakowa. Równie dobrze skomunikowana była wspomniana wcześniej Jutlandia: z Billund można było dotrzeć również do Gdańska i Krakowa dzięki firmie WizzAir, a z Aarhus do Gdańska dzięki firmie Ryan Air. Ten ostatni niskobudżetowy przewoźnik latał także z Kopenhagi do Warszawy i Krakowa w 2019 roku.

Niestety wraz z wybuchem pandemii COVID-19, ruch lotniczy został zamrożony do początków lipca 2020. Wtedy do operacji powróciły Skandynawskie Linie Lotnicze SAS, otwierając 2 lipca trasę Kopenhaga – Gdańsk, do której dołączyła Kopenhaga - Warszawa (27 lipca 2020). 10 lipca Ryan Air poleciał po raz pierwszy z Kopenhagi do Krakowa a Wizzair 12 lipca połączył Billund z Gdańskiem. Kolejnym graczem na rynku okazał się PLL LOT, otwierając trasę ze stolicy Danii do Warszawy 15 lipca 2020.

Następne połączenia powinny rozpocząć operować na jesień, jednak nagły rozwój pandemii pokrzyżował te plany i do końca 2020 roku siatka połączeń była bardzo niestabilna, podobnie jak w pozostałych krajach nordyckich.

Duńczycy mieli również utrudniony dostęp do połączeń promowych ze Szwecji do Polski ze względu na długo zamkniętą granicę Danii ze Szwecją.

4.4 FINLANDIA

Finlandia do tej pory dysponowała najmniejszą siatką połączeń lotniczych w porównaniu z innymi nordyckimi krajami. Trasy do Polski obsługiwał Finnair dowożąc pasażerów 1-2 razy dziennie do Warszawy i cztery razy w tygodniu do Krakowa i Gdańska. Wizzair utrzymał połączenie Turku-Gdańsk trzy razy w tygodniu, a Norwegian Air obsługiwał bezpośrednie loty ze stolicy Finlandii do Gdańska i Krakowa.

Po zamknięciu granic, podobnie jak w innych krajach nordyckich, przeloty do Polski zawieszono do końca czerwca. Najszybciej do gry wrócił Wizzair reaktywując połączenie Turku-Gdańsk już na koniec czerwca. W lipcu uruchomiono także loty z Turku do Warszawy i Krakowa. Na jesień Finnair wznowił połączenia do Warszawy.

Niestety podobnie jak w pozostałych krajach naszego działania, grafiki połączeń ulegały częstym zmianom do końca 2020 roku.

5. Popyt na polskie produkty turystyczne

Trudno jest mówić o realnym popycie na polskie produkty turystyczne w 2020 roku, gdy zagraniczne wyjazdy o charakterze wypoczynkowym zostały nieomalże zawieszane. Jednak dzięki badaniom ankietowym, zrealizowanym przez Related PR, a których pierwsza część wyników została przedstawiona w rozdziale 2 tego sprawozdania, możemy dowiedzieć się, jaka jest aktualna sytuacja polskich produktów turystycznych na rynkach nordyckich.

Wśród 101 destynacji na całym świecie przeanalizowanych na portalu Travellyze, Polska osiągnęła 299,7 punktów, zajmując 33 pozycję na liście, przy czym dla poszczególnych rynków zajmuje 14 miejsce w Norwegii, 22 w Danii, 23 w Szwecji i 28 w Finlandii. Jest dobrze rozpoznawalna wśród Nordyków – polskie produkty turystyczne zna 79,2% Norwegów, 78,1% Finów, 73,7% Szwedów i 71,3% Duńczyków. Wrażenia z podróży do Polski są bardzo pozytywne. Negatywnych wrażeń najwięcej doświadczyło Duńczyków (15,5%, średnia 13,8%), ale też najwięcej z nich planuje ponowną wizytę (39,6%, średnia 37,3%). Niestety inne kraje Europy Centralnej wypadają w tej konkurencji nieco lepiej niż Polska. Jedynie 6,6% Nordyków ma negatywne wrażenia z podróży do Niemiec a 51,1% chce wrócić tam ponownie. Te same dane z rynku czeskiego wynoszą 10,6% i 41,1%, z rynku węgierskiego 11,4% i 37,1% a z krajów nadbałtyckich 12,6% i 34,4%.

Powracający do Polski nordyccy turyści najbardziej cenią sobie kontakt z naturą (aż 75%) i dostępność cenową (60%). Dużo mniej istotne są wydarzenia kulturalne (ważne dla średnio 23,6% Nordyków), spa & wellness (21,5%) oraz zwiedzanie dużych miast (11%). Przy wyborze dwóch czynników widać spore rozbieżności między poszczególnymi krajami. Dla 1/3 Szwedów ważne są zarówno wydarzenia kulturalne jak i wypoczynek w spa, Norwegowie chętniej wybiorą relaks niż udział w imprezach kulturalnych, a Duńczycy i Finowie preferują kulturę w stosunku do oferty wellness. Porównując dane dotyczące tych turystów, którzy nie deklarują chęci ponownych odwiedzin Polski, widać że nadal interesuje ich wypoczynek w naturze, ale gorzej oceniają dostępność cenową Polski jako destynacji turystycznej. Dobrze więc, że powracający do naszego kraju turyści nordyccy nie uzależniają swoich decyzji od poziomu cen w destynacji.

Nordycy, którzy nie mieli dotąd okazji odwiedzić Polski, aż w 20,5% mają negatywną opinię o naszym kraju (18,4% Finów i Norwegów, 21,6% Szwedów i 23,6% Duńczyków), ale 44,4% chciałoby odwiedzić Polskę (49,6% Norwegów) z czego 14,6% wrócić do nas ponownie w przeciągu najbliższych 3 lat. Na tle naszych najbliższych konkurentów wyglądamy następująco: Niemcy: 12% Nordyków ma opinię negatywną o tym kraju, 52,5% chce jednak pojechać a 19,7% wrócić ponownie w ciągu 3 lat, Czesi odpowiednio 17,4%, 43,4% i 12,9%, Węgrzy odpowiednio 22,7%, 41,2% i 10,7%, kraje nadbałtyckie mają najgorszą opinię, bo aż 80,4% potencjalnych turystów ma o nich opinie negatywne, a tylko 12,5% chce wybrać się tam, by przekonać się osobiście.

Dla tych, którzy nie znają polskiej oferty turystycznej czynniki istotne przy jej wyborze są podobnie ważne jak i dla tych, którzy już w Polsce byli. Najwięcej szuka kontaktu z przyrodą, dobrej relacji cenowej i ciekawych wydarzeń kulturalnych.

Potencjalny turysta nordycki, który wybierze Polskę w najbliższym czasie, po zniesieniu restrykcji związanych z rozwojem pandemii COVID-19 to:

- Ten, kto już miał okazję zwiedzać nasz kraj;
- Ktoś, kto docenia wypoczynek w otoczeniu natury oraz dostępność cenową, a także, choć w mniejszym stopniu, interesuje się wydarzeniami kulturalnymi;
- Częściej wybierze nasz kraj:
  - mężczyzna (szczególnie w Danii i Finlandii) niż kobieta;
  - osoba w wieku 50+ (szczególnie w Finlandii i Norwegii) oraz Duńczyk w wieku 35-49 lat;
  - podróżująca para bez dzieci (szczególnie z Norwegii i Szwecji);
  - osoba z wykształceniem zawodowymi i licencjackim;
  - gospodarstwo domowe o średnim rocznym przychodzie między 20 000 Euro, a 150 000 Euro planujące wydać rocznie na podróż między 1 000, a 2 999 Euro.

Najwięcej przyjazdów z krajów nordyckich do Polski ma szansę mieć miejsce w okresie wiosennym (kwiecień-maj), jeśli chodzi o wyjazdy weekendowe oraz latem (lipiec-sierpień) w przypadku wypoczynku urlopowego.

Preferowany typ wakacji to wypoczynek na plaży i relaks, pobyt w dużym mieście i wydarzenia kulturalne jak również wycieczka objazdowa oraz odwiedziny u rodziny i przyjaciół.

Sposób rezerwacji wyjazdu do Polski nie odbiega od danych prezentowanych już w rozdziale 2 sprawozdania, podobnie jak preferowane formy zakwaterowania czy źródła inspiracji.

Więcej szczegółowych danych można znaleźć w raporcie będącym załącznikiem do sprawozdania.

6. Analiza wybranych działań

Do analizy wybrano dwa różne narzędzia:

- Działanie skierowane do branży: Discover Central Europe Workshop Online 17-18 września 2020
- Wizyta studyjna, zorganizowana przez ZOPOT Sztokholm dla przedstawicieli duńskich mediów, promująca produkty polskiej turystyki golfowej

6.1 Discover Central Europe Workshop Online 17-18 września 2020

W dniach 17-18 września 2020 Zagraniczny Ośrodek Polskiej Organizacji Turystycznej w Sztokholmie, we współpracy z Czech Tourism, Węgierską Agencją Turystyczną oraz Ministerstwem Transportu i Konstrukcji Republiki Słowackiej, zorganizował warsztaty online przybliżające nordyckiej branży turystycznej atrakcje czterech destynacji. Do współpracy zaproszono dziesięciu przedstawicieli różnych segmentów przemysłu turystycznego z każdego z naszych krajów. Polskę reprezentowali zarówno organizatorzy turystyki przyjazdowej (4 Travel Incoming, Tour Operator, XperiencePoland.com, Poland Pros, Mr Shuttle oraz Mazurkas Travel) jak i regionalne (Zachodniopomorska) oraz lokalne organizacje turystyczne (Warszawa, Poznań i Gdańsk), a także hotele w postaci Polskiego Holdingu Hotelowego i Hotel Quadrille Relais & Châteaux. Oferta ze strony naszych sąsiadów była równie zróżnicowana.

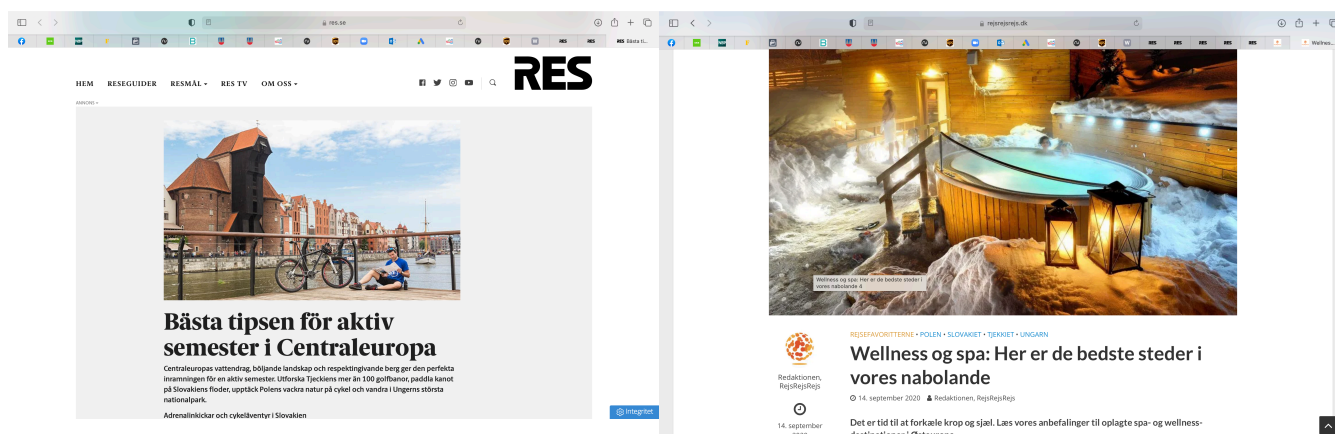
Imprezę promowano wśród nordyckiej branży turystycznej poprzez współpracę ze znanym na rynkach nordyckich organizatorem warsztatów branżowych Travel News Market w Sztokholmie, wydawnictwem branżowym Travel News, które na co dzień komunikuje się z tutejszymi pracownikami biur podróży poprzez strony internetowe i newslettery. Dzięki tej współpracy informacja o wydarzeniu dotarła do grupy ponad 15 tysięcy skandynawskich odbiorców newslettera i ukazała się prawie 525 tysięcy razy na stronach internetowych wydawnictwa. Ponadto wykorzystano do komunikacji bazy własne ośrodków Czeskiej i Polskiej Organizacji Turystycznej, agencji Aviareps (reprezentacja Węgier na rynkach nordyckich), Antor Norway oraz lokalnych stowarzyszeń biur i agencji turystycznych w Danii i Finlandii.

Współpraca z Travel News wygenerowała prawie 700 kliknięć na stronę <https://discover-central-europe-2020.events.info.poland.travel>, na której można było zapoznać się z programem, uczestnikami i proponowanymi przez nich produktami a także zarejestrować się na bezpośrednie spotkania online z wybranymi partnerami.

Finalnie godzinną prezentację o aktualnym stanie turystyki w poszczególnych destynacjach, która otwierała warsztaty, obserwowano przy pomocy platformy ZOOM ponad 70 uczestników imprezy. Zrealizowano ponad 160 spotkań, które w większości przypadków oceniono jako merytoryczne i rokujące na dalszy rozwój w bardziej sprzyjających warunkach gospodarczych.

Pozytywnym efektem spotkań przeprowadzonych przez ZOPOT Sztokholm jest rosnące zainteresowanie Centralną Europą tych nordyckich biur podróży, które dotąd specjalizowały się w obsłudze wyjazdów międzykontynentalnych a obecnie chcą zaproponować swoim klientom te destynacje, do których można dotrzeć szybko i bezpiecznie.

Wsparciem działania skierowanego do branży były działania wizerunkowe, skierowane na szwedzki i duński rynek konsumenta. W tym celu wykorzystano internetowe wydania popularnych magazynów turystycznych res.se oraz rejsrejs.dk. Wspólnie opracowano 5 artykułów, poświęconych tym produktom, które można znaleźć w każdej z naszych destynacji. Powstały teksty o aktywnym spędzaniu wakacji w Europie Centralnej, szlakach kulinarnych, spa & wellness, jarmarkach bożonarodzeniowych i zabytkach kulturalnych tej części świata. Obie kampanie jeszcze trwają – artykuły będą dostępne na stronach do końca września 2021 ale do końca 2020 roku obejrzało ją 101 494 unikalnych użytkowników ze Szwecji i 114 000 z Danii.

6.2 Wizyta studyjna, zorganizowana przez ZOPOT Sztokholm dla przedstawicieli duńskich mediów, promująca produkty polskiej turystyki golfowej.

W roku 2020 (7-10.09.2020), wykorzystując jesienne poluzowanie restrykcji w Polsce, ZOPOT Sztokholm zorganizował podróż prasową o tematyce golfowej wykorzystując do tego zaplecze regionu Małopolski oraz Śląska.

Uczestnikami wizyty byli duńscy dziennikarze reprezentujący największe w Danii magazyny i portale o tematyce golfowej, m.in. Golfbladet, Golfavisen i Golfextra oraz wysokonakładowe dzienniki tj. Jyllands-Posten i Jydskevestkysten. Realizacja wizyty odbyła się przy ścisłej współpracy merytorycznej i finansowej z Małopolską Organizacją Turystyczną oraz Urzędu Miasta Krakowa, a także Śląskiej Organizacji Turystycznej oraz

lokalnej branży w postaci zaangażowanych pól golfowych – Kraków Valley Golf & Country Club i Rosa Private Golf Course. Część aktywna programu została uzupełniona o najważniejsze atrakcje Krakowa z Małopolską oraz Częstochowy, co miało duże znaczenie dla przygotowywanych publikacji.

Z racji zaistniałej sytuacji związanej z ograniczeniami wynikającymi z pandemią, dziennikarze zwracali dużą uwagę na bezpieczeństwo oraz realizację usług, co będzie ważnym elementem powstałych publikacji. Zamierzeniem jest, aby pokazać duńskim czytelnikom, że Polska jest przygotowana do przyjmowania turystów, dbając o komfort i bezpieczeństwo gości.

Krótko po wizycie zostały opublikowane dwie duże publikacje poświęcone golfowi w Małopolsce i na Śląsku, które dostępne są dla czytelników prestiżowego Golfbladet oraz Golfavisen.

Po zakończeniu restrykcji spodziewamy się kolejnych reportaży. Kolejnym etapem tej wizyty będzie również stworzenie oferty na wyjazdy golfowe do Polski.

7. Analiza zachowań konkurencji

Na terenie Szwecji swoją siedzibę ma około 50 Narodowych Organizacji Turystycznych, bądź placówek dyplomatycznych, zajmujących się również promocją turystyczną swoich krajów. Ponad 30 zrzesza Stowarzyszenie Przedstawicieli Narodowych Organizacji Turystycznych ANTOR oddział Szwecja. Stowarzyszenie działa bardzo aktywnie, w porównaniu z oddziałami na pozostałych rynkach skandynawskich, realizując rocznie dziewięć spotkań członków oraz dwa duże wydarzenia dla prasy i branży turystycznej. Dzięki częstej wymianie poglądów zwiększa się wiedza Ośrodka na temat możliwości promocyjnych w Szwecji, negocjowane są niższe stawki udziału w ważniejszych wydarzeniach dla naszych członków, a także możliwa jest wymiana informacji na temat działalności placówek.

W 2020 roku, pod wpływem obostrzeń związanych z rozwojem pandemii COVID-19 na świecie wielokrotnie spotykaliśmy się online, dzieląc się wiedzą na temat wydarzeń w naszych destynacjach i aktualizując wiedzę na temat sytuacji lokalnej branży turystycznej. Działalność promocyjna większości z nas została całkowicie wstrzymana, część (Wielka Brytania, Norwegia, Dania) prowadziła kampanie w mediach społecznościowych, które niestety często spotykały się z negatywnymi reakcjami nordyckich odbiorców, którzy postrzegali nakłanianie do podróży jako nieetyczne w świetle obowiązujących rekomendacji i restrykcji.

W 2020 nie istniała również oferta biur podróży. Propozycje, które można było znaleźć w sieci dotyczyły ofert do realizacji w 2021 roku, bez podawania konkretnych terminów. Większość firm turystycznych borykała się z przekładaniem terminów wcześniej zamówionych imprez, szukaniem środków na zwroty dla tych klientów, którzy nie byli zainteresowani zmianą terminu oraz negocjacjami z podwykonawcami odnośnie rezerwowanych i przedpłaconych usług, których nie można było zrealizować z powodu rozwoju pandemii. Rządowe wsparcie zatrudnienia w branży turystycznej oznaczało, że pracownicy mogli wykonywać swoje obowiązki w znacznie ograniczonym czasie, niektórzy nadal pracują np. 1 dzień w tygodniu, co oznacza niewiele czasu na nowe projekty.

Spoglądając na planowane na 2021 rok programy, można uznać, że polska oferta jest wciąż atrakcyjna. Typowy pakiet weekendowy, obejmujący koszt przelotu i zakwaterowania na 3 noce w Warszawie czy Krakowie to wydatek podobny do jego odpowiednika w Pradze czy Berlinie, czyli około 6 000 SEK/osobę. Weekend w Budapeszcie oznacza konieczność dołożenia minimum 1 000 SEK/osobę. Zorganizowany wyjazd 5-dniowy do Krakowa, wraz ze zwiedzaniem i wycieczkami do Auschwitz i Kopalni Soli w Wieliczce to wydatek rzędu 8 500 SEK/osobę. 9-dniowy objazd polskiego wybrzeża z wyżywieniem i zwiedzaniem kosztuje 15 000 SEK/osobę. Natomiast podobnej długości imprezy objazdowe w Niemczech czy na Węgrzech zaczynają się od 18 000 SEK/osobę.

LP		Rok 2019		Rok 2020	
1.	Podróże studyjne				
	Liczba przyjętych dziennikarzy	54		15	
	Liczba przyjętych przedstawicieli zagranicznych touroperatorów	94		0	
	Liczba blogerów / influencerów lub innych	1		0	
2.	Touroperatorzy				
	Liczba touroperatorów z rynku działania ZOPOT, którzy posiadają w swojej ofercie Polskę - stan na koniec 2020	602		586	
	Liczba touroperatorów z rynku działania ZOPOT, którzy wprowadzili w 2020 do swojej oferty Polskę	13		1	
	Liczba touroperatorów z rynku działania ZOPOT, którzy w 2020 wycofali ze swoich ofert Polskę / zaprzestali działalności w 2020 roku	45		0 / 29	
	Liczba przedstawicieli zagranicznych/polskich touroperatorów uczestniczących w warsztatach turystycznych	Z	P	Z	P
		2 317	14	448	10
3.	Liczba adresów w bazie newslettera				
	system CRM	18 140		16 138	
	inne niż CRM	0		0	
4.	Liczba wejść na strony internetowe ZOPOT*	651 260		312 000	
5.	Media społecznościowe – liczba osób, które polubiły dany kanał.				
	Facebook	2 530		2 588	
	Twitter	221		233	
	Blog	0		0	
	inne/Instagram i Pinterest, YouTube	602		773	
6.	Liczba uczestników seminariów i prezentacji na temat Polski	66		0	
7.	Wartość artykułów (w tym w mediach elektronicznych) i audycji radiowych i telewizyjnych publikowanych/ emitowanych w 2020 roku, liczona według ceny reklamy w EURO				
	na skutek organizacji podróży studyjnych	981 951		436 558	
	na skutek wszystkich działań PR Ośrodka, w wyłączeniu podróży studyjnych	178 278		463 923	
8.	Zasięg materiałów opublikowanych w Internecie w efekcie podróży influencerskich.	Dane wliczono w poz. 7		34 126	

8. Mierniki działań promocyjnych

* dane wg Google Analytics.

9. Współpraca w realizacji działań promocyjnych

9.1. Środki zaangażowane przez podmioty współfinansujące działania promocyjne realizowane przez ZOPOT. Dane w EUR.

	Projekt 1		Projekt 2		Razem	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Branża	34 935,21	0,00	99 159,73	0,00	134 094,94	0,00
Regiony	10 678,00	0,00	32 818,80	4 851,83	43 496,80	4 851,83
Placówki dypl.	0,00	0,00	1 916,88	0,00	1 916,88	0,00
Inne	12 270,93	0,00	1 006,36	0,00	13 277,29	0,00
RAZEM	57 884,14	0,00	134 901,77	4 851,83	192 785,91	4 851,83

9.2. Najaktywniejsi na rynku działania ZOPOT przedstawiciele polskiej branży turystycznej i regionów

Lp	Regiony	Przewoźnicy	Hotele i Restauracje	Biura Podróży
1.	Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna	PLL LOT	Polski Holding Hotelowy	Mazurkas Travel
2.	Małopolska Organizacja Turystyczna	PŻB Polferries	Hoel Quadrille	4 Travel Incoming Tour Operator
3.	Urząd Miasta Krakowa		Orłowska Townhouse	XperiencePoland.com
4.	Województwo Zachodniopomorskie			Poland Pros
5.	Stołeczne Biuro Turystyki			
6.	Warszawska Organizacja Turystyczna			

7.	Gdańska Organizacja Turystyczna			
8.	Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna			
9.	Urząd Miejski Wrocławia			
10	Łódzka Organizacja Turystyczna			